

Josep Maria Guix i Ferreres
(1927-2009)

Bisbe de Vic
(1983-2003)

IN MEMORIAM

> COMUNICAT SOBRE LA MORT DEL BISBE JOSEP MARIA GUIX I FERRERES, EMÈRIT DE VIC

Amb dolor i esperança cristiana comunico a tots els fidels de la diòcesi de Vic que avui, dia 28 de juny, a les 12 hores i 40 minuts, el bisbe Josep Maria Guix i Ferreres, emèrit de Vic, ha mort, a l'edat de vuitanta-un anys, en la pau del Senyor, havent rebut els sagraments de l'Església.

Les exèquies se celebraran dimecres, dia 1 de juliol, a les 11 del matí, a l'església catedral basílica de Sant Pere de Vic.

Per tal que tots els qui vulgueu venir a acomiadar-vos d'ell i a pregar pel seu etern descans ho pugueu fer, les despulles de Mons. Josep Maria Guix seran al palau episcopal, la tarda de demà dilluns, dia 29, i fins al moment de les exèquies.

Demano a tots els fidels diocesans que pregueu pel bisbe Josep Maria, que durant vint anys fou el pastor fidel d'aquesta diòcesi.

Mons. Romà Casanova i Casanova,
bisbe de Vic

Vic, 28 de juny del 2009

> BIOGRAFIA DEL BISBE JOSEP MARIA GUIX I FERRERES, EMÈRIT DE VIC

El bisbe Josep Maria Guix i Ferreres va néixer el 19 de desembre de 1927 a la Coromina, barri de Cardona, bisbat de Solsona.

Va cursar els seus estudis als seminaris de Solsona i Barcelona. Es doctorà en teologia a la Universitat de Comillas i en ciències socials a la de Salamanca, i es diplomà en psicologia a la Universitat de Madrid. Estudià també a l'Institut Social Lleó XIII de Madrid (1953-1957), del qual va ser el primer doctor (1965), subdirector (1962-1967), catedràtic i primer degà (1965-1967) des que aquest centre fou reconegut per la Santa Seu com a Facultat de la Universitat Pontifícia de Salamanca. El Dr. Guix es va especialitzar en doctrina social de l'Església.

Fou ordenat prevere a Barcelona en la solemne ordenació que se celebrà durant el Congrés Eucarístic Internacional, el 31 de maig de 1952. Va exercir diferents ministeris pastorals i va ser professor de l'Escola de Periodisme de l'Església. L'any 1967, va renunciar a la càtedra i al deganat de la Facultat Lleó XIII, perquè l'arquebisbe de Barcelona el nomenà vicari general. El 14 de desembre de 1968 fou ordenat bisbe auxiliar de Barcelona per Mons. Dadaglio, nunci apostòlic, a la basílica de Santa Maria del Mar de Barcelona.

Fou nomenat bisbe de Vic pel papa Joan Pau II el 20 de juny de 1983, prengué possessió

de la diòcesi el 3 de setembre i hi féu l'entrada solemne el 4 del mateix mes i any.

El Dr. Guix va destacar en el camp social treballant a Càritas Espanyola, Càritas Interdiocesana i en la fundació «Sense Cadenes» per a la rehabilitació de drogaddictes. Fou membre i president de la Comissió Episcopal de Pastoral Social de la Conferència Episcopal Espanyola, consiliari de les Setmanes Socials d'Espanya i president durant molts anys de la Fundació Pau VI, radicada a Madrid. Dins la Conferència Episcopal Tarraconense va tenir responsabilitats en les comissions de Litúrgia, Pastoral Social i Cultura. Participà activament en totes les sessions del Concili Provincial Tarraconense.

Va fer tres visites pastorals a totes les parròquies del bisbat de Vic i prengué part en innombrables celebracions i commemoracions locals, mostrant un gran sentit d'arrelament en la història de les poblacions de tota la geografia diocesana. Va tenir un gran interès pel diàleg fe-cultura, manifestat especialment en el laboriós procés per a la instal·lació del Museu Episcopal de Vic en un nou edifici, amb acords amb la Generalitat i amb l'Ajuntament de Vic. En el mateix ordre, cal destacar la informatització i ordenació de l'Arxiu i la Biblioteca Episcopals, gràcies a l'ajut de la Diputació de Barcelona.

L'entrada en vigor del nou Codi de Dret Canònic (1983) el va moure a fer canvis i

reorientacions en molts organismes diocesans. Podem assenyalar-ne uns quants: creació del Consell Episcopal i del Col·legi de Consultors; reestructuració dels arxiprestats; constitució del Consell Diocesà de Pastoral i del Consell Diocesà per als Assumptes Econòmics; instauració del diaconat permanent, etc.

Com a resposta a l'aplicació del Concili Provincial Tarraconense (1995), va ser inspirador de dos plans diocesans de pastoral (1997-2000; 2001-2003), anà seguint les activitats de les diferents delegacions i secretariats diocesans i visità les esglésies particulars en què hi havia missioners del nostre bisbat (a Ruanda, República Dominicana, Guatemala, Veneçuela, Perú i Argentina).

El Dr. Guix sempre ha tingut una marcada vocació d'escriptor, encara que la tasca pastoral no li ha permès de dedicar-s'hi com hauria desitjat. La llista de les seves publicacions és extensa i hi destaquen set cartes pastorals. També foren nombroses les conferències que impartí, sobretot en temes relacionats amb la doctrina social de l'Església. En el Butlletí Oficial del Bisbat de Vic hi ha publicada una infinitat d'homilies i escrits ocasionals. Seguint el camí encetat pel Dr. Ramon Masnou, es va adreçar als fidels amb escrits setmanals en el Full Diocesà.

El dia 6 de juny del 2003 el Sant Pare Joan Pau II li acceptà la renúncia com a bisbe de

Vic i el dia 13 del mateix mes fou nomenat administrador apostòlic, càrrec que exercí fins al dia 14 de setembre del mateix any, data de l'ordenació episcopal, presa de possessió canònica i inici del ministeri episcopal de Mons. Romà Casanova i Casanova.

Darrerament, el patronat de la Fundació Pau VI li atorgà la Medalla d'Or, que li fou imposada en una sessió acadèmica celebrada a Madrid el dia 24 de setembre del 2008, en la qual Mons. Guix va ser acompanyat per Mons. Romà Casanova i algunes altres persones de la diòcesi. Fou membre vitalici del patronat suara esmentat i de la Comissió Permanent de la susdita fundació des del començament (1968) i en va ser president des de 1996 fins que en demanà el cessament voluntari, el juny del 2004.

Morí el dia 28 de juny del 2009 a la ciutat de Vic.

> **TEXT DE L'ESQUELA ALS DIARIS «AVUI» I «LA VANGUARDIA»**



El bisbe Mons. Josep Maria Guix i Ferreres, emèrit de Vic ha mort a Vic, havent rebut els sagraments de l'Església, el dia 28 de juny del 2009, a l'edat de vuitanta-un anys. Va néixer a la Coromina, Cardona, el dia 19 de desembre de 1927 i va ser ordenat prevere el 31 de maig de 1952. Fou nomenat bisbe de Vic pel papa Joan Pau

II el dia 20 de juny de 1983, ministeri que va exercir fins l'any 2003.

El bisbe de Vic, Mons. Romà Casanova i Casanova, Mons. Josep Jutglà i Caralt, familiars, el presbiteri diocesà i la comunitat de germanes i residents de les Germanetes dels Pobres de Vic, us comuniquen que la missa exequial del qui fou durant vint anys pastor fidel d'aquesta diòcesi de Vic se celebrarà dimecres vinent, dia 1 de juliol, a les 11 del matí, a l'església catedral basilica de Sant Pere de Vic. A.C.S.

Vic, 28 de juny del 2009

> **TEXT DEL RECORDATORI**

Mons. JOSEP MARIA GUIX I FERRERES, bisbe, emèrit de Vic

Va néixer el 19 de desembre de 1927 a la Coromina, Cardona, bisbat de Solsona.

Va ser ordenat prevere a Barcelona el 31 de maig de 1952, en la solemne ordenació que tingué lloc durant el Congrés Eucarístic Internacional.

El 14 de desembre de 1968 fou ordenat bisbe auxiliar de Barcelona.

El 20 de juny de 1983 va ser nomenat bisbe de Vic pel papa Joan Pau II, ministeri que exercí fins al juny del 2003 i, durant els tres mesos posteriors, fou administrador apostòlic de la seu vigatana.

Des del 14 de setembre del 2003 era bisbe emèrit de la diòcesi de Vic.

Ha mort a la ciutat de Vic el dia 28 de juny del 2009, havent rebut els Sants Sacraments de l'Església.

Tinguem-lo present en les nostres pregàries.

> HOMILIA DE MONS. ROMÀ CASANOVA I CASANOVA (vegeu p.338)

> CRÒNICA DE LES EXÈQUIES DEL BISBE MONS. JOSEP MARIA GUIX I FERRERES, EMÈRIT DE VIC

El dia 1 de juliol a les onze del matí eren baixades del palau episcopal les restes mortals de l'estimat bisbe emèrit de Vic, Mons. Josep Maria Guix i Ferreres.

Un grup de sacerdots joves, els que ell havia ordenat durant el seu ministeri a la capital d'Osona, van portar-lo a les espatlles. Baixaven les escales del palau amb els cardenals Lluís Martínez Sistach i Ricard M. Carles, de l'arxidiòcesi de Barcelona, amb Mons. Jaume Pujol, arquebisbe de Tarragona, Mons. Joan Martí Alanís, arquebisbe-bisbe emèrit d'Urgell, els bisbes de les diòcesis amb seu a Catalunya, altres bisbes, abats, el capítol de canonges...

A baix, a la porta, molts sacerdots esperaven per a començar la processó. El silenci de la plaça de la Catedral i l'interior de la basili-

ca, plena de gent, fou trencat pel repic de campanes anunciant el funeral, i els cants cristians que expressen la nostra esperança. La mort no té l'última paraula.

Al costat del fèretre, dos diaques, que també ell havia ordenat, portaven les insígnies episcopals: la mitra i el bàcul. D'aquesta manera es feia gràfic el que Mons. Romà Casanova digué en l'homilia: doncs Mons. Guix, «com a successor dels apòstols, va complir fidelment l'encàrrec de vetllar per tota l'Església, tant en la sol·licitud per totes les Esglésies com en la cura pastoral per la porció del Poble de Déu que el Senyor li encomanà. Va recórrer fidelment tota la diòcesi en visita pastoral. Foren quatre les visites pastorals que va fer a totes les dues-centes quaranta-vuit parròquies de la nostra diòcesi de Vic. Va edificar i consagrar nous temples. Va celebrar tots els sagraments de Crist arreu de la diòcesi. Presidí la celebració de l'Eucaristia. Administrà el sagrament de la confirmació. Ordenà ministres sagrats, preveres i diaques, per al servei del Poble de Déu...»

Tota l'Església podia reconèixer en ell el pastor fidel. En l'homilia, Mons Romà Casanova va destacar: «Tota la diòcesi és testimoni d'aquesta fidelitat a Jesús.» I ara era tota la diòcesi qui l'acompanyava. En primer lloc, les Germanetes dels Pobres, on ell vivia.

També nombroses autoritats volgueren representar tota la societat com a reconei-

xement públic del llegat que el bisbe Guix deixava al país i a la societat. Estudiós de la doctrina social de l'Església, va aplicar-la en tantes iniciatives d'ajuda als menys afavorits, toxicòmans, pobres, ancians, que són els preferits de Jesús i aquells que l'Església en primer lloc ha de socórrer.

Així a l'hora de la sepultura la multitud pregant envoltà el nombrós presbiteri i l'episcopat a la capella lateral de Sant Josep. Tota la missa va ser emotiva. Tantes vegades havia presidit ell «*In nomine Iesu*» el Sant Sacrifici en aquesta santa església catedral! Així, quan el bisbe de Vic va passar l'encenser, finalitzada l'eucaristia, a l'arquebisbe de Tarragona, després als dos cardenals, i encara a l'arquebisbe Martí, aquella pregària en silenci, recordant el baptisme i esperant la participació de la glòria, van impressionar la multitud de fidels que miraven la Mare, santa Maria de les Feines Senzilles, Reina dels Apòstols i Mare de Misericòrdia, que presentés al seu fill, que exercia el seu ministeri de fer present Crist a la nostra diòcesi que l'enyorarà.

Joan Prat i Jorba, *seminarista*

> CARTES I TELEGRAMES DE CONDOL

> NUNCIATURA APOSTÒLICA A ESPANYA

Madrid, 29 de junio de 2009

Excelencia Reverendísima:

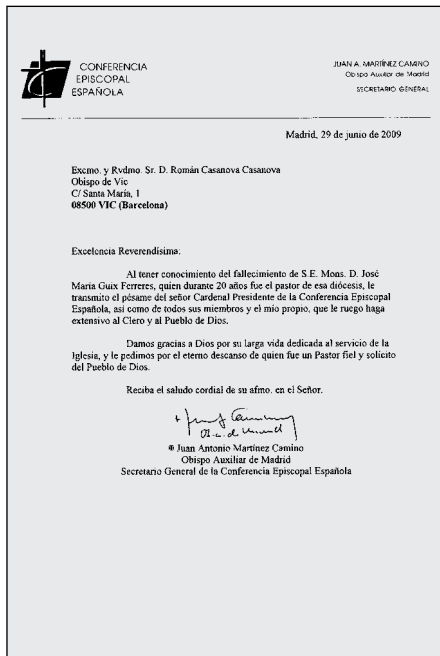
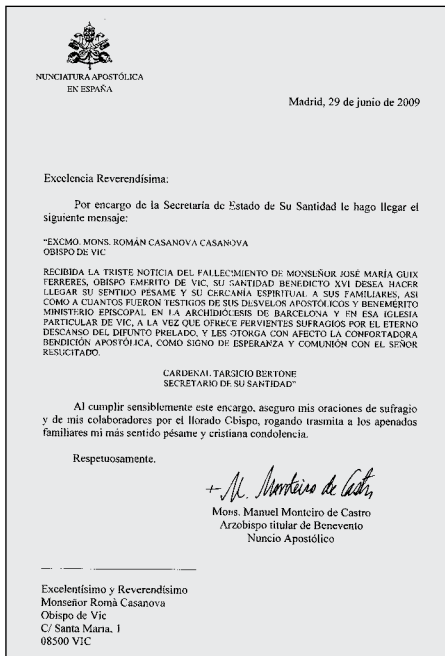
Por encargo de la Secretaría de Estado de Su Santidad le hago llegar el siguiente mensaje:

"Excmo. Mons. Román Casanova Casanova Obispo de Vic

Recibida la triste noticia del fallecimiento de Monseñor José María Guix Ferreres, obispo emérito de Vic, su Santidad Benedicto XVI desea hacer llegar su sentido pésame y su cercanía espiritual a sus familiares, así como a cuantos fueron testigos de sus desvelos apostólicos y benemérito ministerio episcopal en la archidiócesis de Barcelona y en esa iglesia particular de Vic, a la vez que ofrece fervientes sufragios por el eterno descanso del difunto prelado, y les otorga con afecto la confortadora bendición apostólica, como signo de esperanza y comunión con el Señor resucitado.

*Cardenal Tarsicio Bertone
Secretario de su Santidad"*

Al cumplir sensiblemente este encargo, aseguro mis oraciones de sufragio y de mis colaboradores por el llorado Obispo,



rogando transmita a los apenados familiares mi más sentido pésame y cristiana condolencia.

Respetuosamente.

+ Mons. Manuel Monteiro de Castro
Arzobispo titular de Benevento
Nuncio Apostólico

> CARTA DEL SECRETARI GENERAL DE LA
CONFERÈNCIA EPISCOPAL ESPANYOLA
Madrid, 29 de junio de 2009

Excmo. y Rvdmo. Sr. D. Román Casanova
Casanova
Obispo de Vic

C/ Santa María, 1
08500 Vic (Barcelona)

Excellencia Reverendísima:

Al tener conocimiento del fallecimiento de S.E. Mons. D. José María Guix Ferreres, quien durante 20 años fue el pastor de esa diócesis, le transmito el pésame del señor Cardenal Presidente de la Conferencia Episcopal Española, así como de todos sus miembros y el mío propio, que le ruego haga extensivo al Clero y al Pueblo de Dios.

Damos gracias a Dios por su larga vida dedicada al servicio de la Iglesia, y le pedi-

mos por el eterno descanso de quien fue un Pastor fiel y solícito del Pueblo de Dios.

Recibe el saludo cordial de su afmo. en el Señor.

+ Juan Antonio Martínez Camino
Obispo auxiliar de Madrid
Secretario General de la Conferencia
Episcopal Española

> BAN DE L'AJUNTAMENT DE CARDONA
Josep Maria Sala i Esteban, Alcalde-president
de l'Ajuntament de Cardona


FAIG SABER:

Que en el dia d'ahir, diumenge 28 de juny, va morir l'Excm. i Revdm. Dr. Josep Maria Guix i Ferreres, bisbe emèrit de Vic, fill de la Coromina.

Que l'Ajuntament, en nom de la població nadiua de Monsenyor Guix manifesta:

1. El seu més sentit condol a la família i al Bisbat de Vic.
2. Destacar la vàlua personal del Dr. Guix, una de les figures més exímies de l'església catalana; eminent estudiós i propulsor de la doctrina social de l'Església, defensor de la catalanitat i home de bé.
3. Recordar que sempre s'ha sentit vinculat a Cardona, demostrant la seva estima cap

a tots nosaltres, participant sempre que ha pogut en els actes en què era convidat. En l'homenatge que se li va retre el 23 d'agost de 2003, va deixar escrit en el llibre d'Or de la Vila *"Es un moment molt emotiu per a mi. Us dono les gràcies de tot cor. Si durant trenta-cinc anys de ministeri episcopal he mostrat amb molt orgull els cards del nostre escut –que he fet meu– estiguen segurs que la nostra vila i el vila de la Coromina sempre, fins que sigui l'hora del meu traspàs, estaran ben arrelats dintre el meu cor. Gràcies, moltes gràcies i Cardona endavant!"*. Solia correspondre sempre a les invitacions, programes o publicacions que li fèiem arribar amb paraules afectuoses, plenes de saviesa i d'interès cap a Cardona.



Ajuntament
de Cardona

B A N

Josep Maria Sala i Esteban, Alcalde-president de l'Ajuntament de Cardona



FAIG SABER:

Que en el dia d'ahir, diumenge 28 de juny, va morir l'Excm. i Revdm. Dr. JOSEP MARIA GUIX I FERRERES, bisbe emèrit de Vic, fill de la Coromina.

Que l'Ajuntament, en nom de la població nadiua de Monsenyor Guix, manifesta:

1. El seu més sentit condol a la família i al Bisbat de Vic.
2. Destacar la vàlua personal del Dr. Guix, una de les figures més exímies de l'església catalana, eminent estudiós i propulsor de la doctrina social de l'Església, defensor de la catalanitat i home de bé.
3. Recordar que sempre s'ha sentit vinculat a Cardona, demostrant la seva estima cap a tots nosaltres, participant sempre que ha pogut, en els actes en què era convidat. En l'homenatge que se li va retre el 23 d'agost de 2003, va deixar escrit en el llibre d'Or de la Vila *"Es un moment molt emotiu per a mi. Us dono les gràcies de tot cor. Si durant trenta-cinc anys de ministeri episcopal he mostrat amb molt orgull els cards del nostre escut –que he fet meu– estiguen segurs que la nostra vila i el poble de la Coromina sempre, fins que sigui l'hora del meu traspàs, estaran ben arrelats dintre el meu cor. Gràcies, moltes gràcies i Cardona endavant!"*. Solia correspondre sempre a les invitacions, programes o publicacions que li fèiem arribar, amb paraules afectuoses, plenes de saviesa i d'interès cap a Cardona.
4. Que la bandera de Cardona onegarà al bàsic de l'Ajuntament en senyal de dol, reconeixement i sentiment d'aprox cap a Monsenyor Guix, fins al dimecres, an que serà enterrat, a les 11 del matí, a la Catedral de Vic.

Cardona, 29 de juny de 2009

4- Que la bandera de Cardona onejarà al balcó de l'Ajuntament en senyal de dol, reconeixement i sentiment d'apreci cap a Monsenyor Guix, fins al dimecres que serà enterrat, a les 11 del matí, a la Catedral de Vic.

Cardona, 29 e juny de 2009

> **CARTES I TELEGRAMES DELS SENYORS BISBES:** de Vitòria, Arquebisbat Castrense d'Espanya, Sigüenza-Guadalajara, Sant Sebastià, Còrdova, Badajoz, Almeria, Castelló de la Plana, Mallorca, Lleó, Santander, Oviedo, Terrassa, Plasència, Astorga, Santiago de Compostel·la, Ciudad Real, Albacete, Sant Feliu de Llobregat, Granada, Ourense, Burgos, Sevilla, Toledo, Logronyo.

> **CARTES I TELEGRAMES DE LES AUTORITATS CIVILS:** els Reis d'Espanya, el President de la Generalitat de Catalunya, el President del Parlament de Catalunya, el Vice-president del Govern de la Generalitat de Catalunya, el Conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació, la Directora de la Direcció General d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya, el President de la Diputació de Girona, el President del Consell Comarcal d'Osona, l'Alcalde de Manresa, l'Alcaldessa de Ripoll, l'Alcalde de Sallent, l'Alcalde de Sant Feliu de Codines, el President de Convergència i Unió; el Sr. Pere Macias i Arau, diputat per Barcelona, portaveu adjunt del Grup Parlamentari Català (CiU).

> **CARTES D'INSTITUCIONS DE L'ESGLÉSIA CATÒLICA:** Presidenta de Càritas Catalunya, Director de Càritas Diocesana de Lleida, Delegat i Director de Càritas Diocesana de Tarragona, Capítol de la S.E. Catedral de l'Arquebisbat de Barcelona, Fundació Pablo VI, Universidad Católica San Antonio, Vice-president del Seminari del Poble de Déu, Director Territorial dels Legionarios de Cristo.

> **CARTES DE COMUNITATS RELIGIUSES:** Priora de la comuninitat de la infermeria de les Dominiques de l'Anunciata, Pare Coll de Vic, Superiora General de les Serventes del Sagrat Cor de Jesús.

> **EMPRESSES, ENTITATS, PATRONATS...:** Casa Tarradellas, Patronat de Sant Galderic, Consorci Hospitalari de Vic, Caixa de Manresa, La Caixa.

> S'han rebut nombroses cartes de condol de persones que coneixien i estimaven el Dr. Guix.

RESSÒ EN LA PREMSA

> EDITORIAL

EN LA MORT DEL BISBE GUIX

La mort de Josep M. Guix i Ferreres (la Coromina, Cardona, 1927 - Vic, 2009) bisbe emèrit de Vic, assenyalava la desaparició d'un dels darrers representants d'una promoció de bisbes catalans consagrats arran del Concili Vaticà II, amb totes les esperances i els neguits d'aquell magne esdeveniment.

El doctor Guix tenia un dilatat currículum acadèmic: s'havia format als seminaris de Solsona i de Barcelona, es va doctorar en Teologia a la Universitat de Comillas i en Ciències Socials a la de Salamanca i era diplomad en Psicologia per la Universitat de Madrid. En aquella capital va estudiar a l'Institut Social Lleó XIII, on es va especialitzar en Doctrina Social de l'Església.

Va ser ordenat de prevere a Barcelona el 31 de maig de 1952, en el marc del Congrés Eucarístic Internacional. El 1967 va ser nomenat vicari general de la diòcesi. Ordenat de bisbe pel Dr. Marcelo González, el 14 de desembre de 1968, a Santa Maria del Mar, juntament amb Josep Maria Campmany, Ramon Torrella i Ramon Dalmau (tots ells avui ja difunts), dels quatre nous auxiliars de Barcelona, ell era el que encarnava el sector més vinculat a la Doctrina Social de l'Església.

L'any 1983 a Vic, la diòcesi de Torras i Bages, succeïa a un prelat emblemàtic com Ramon Masnou, amb el qual va convida uns anys quan aquest ja era emèrit. A la Ciutat dels Sants, Josep Maria Guix hagué d'aplicar el Concili. El bisbe Guix es va destacar per la seva sensibilitat social, nascuda d'una fidelitat radical a l'Evangeli. Donà suport a entitats dedicades a la marginació, va impulsar decididament Càritas i la Fundació Sense Cadenes per a la rehabilitació de drogoaddictes. A la Conferència Episcopal Espanyola fou membre i president de la Comissió Episcopal de Pastoral

Social, consiliari de les Setmanes Socials Espanyoles i president de la Fundació Pau VI, radicada a Madrid, el patronat de la qual, l'any passat, li va imposar la medalla d'or.

Fou també un entusiasta verdaguerià que impulsà, entre d'altres, els actes commemoratius del 150è aniversari del naixement de Mn. Cinto Verdaguer. L'any 2003 el papa Joan Pau II li acceptà la renúncia. Des d'aleshores vivia a les Germanetes dels Pobres de Vic, on ha portat una jubilació discreta i activa.

El darrer any, el bisbe Guix ha estat un fidel col·laborador de *Catalunya Cristiana*, a la columna *Pensant-ho millor*, juntament amb d'altres bisbes emèrits de Catalunya. Aquí s'ha fet novament palesa la seva àmplia cultura, el seu sentit pastoral, l'agudesca del seu criteri. El trobarem a faltar. Amb motiu de la festivitat de Sant Josep, el seu patró, escrivia al nostre setmanari unes paraules que cobren un especial relleu amb motiu de la seva mort: «Que el sant Patriarca, "cristall de transparència" i "escaire de perfecció", treballador de la fusta, obrer del martell i de la serra, afini i poleixi la nostra ànima. Ell és el patró de l'Església universal i de les vocacions sacerdotals, dels treballadors i dels caps de casa, de les ànimes contemplatives i de la bona mort... Que doni empena i coratge al nostre pelegrinatge vers la terra promesa, i deixi traspuar sobre nosaltres la claror de la seva bonhomia, ell que és

tan bon intercessor, com va ensenyar-nos Teresa de Jesús i ens recorden cada dia les Carmelites Descalces, les Germanetes dels Pobres, etc. I que quan ens arribi l'hora postrema, sigui ell l'or de la nostra posta, s'apropi silencios al nostre lilit agonitzant acompanyat de Jesús i Maria, i faci realitat aquella invocació que hem repetit tantes vegades: "Jesús, Josep i Maria, assistiu-nos en l'última agonia"» Que així hagi estat i que en pau reposi.

Catalunya Cristiana (9-7-09)

> «RECORD AGRÀIT», PER FÈLIX GUÀRDIA I TORRENTS, VICARI GENERAL DE VIC DURANT EL PONTIFICAT DE MONS. JOSEP MARIA GUIX

Durant vint anys vaig col·laborar d'una manera immediata amb el Dr. Josep M. Guix en les tasques de govern del bisbat de Vic i en guardo un record molt agraït.

Va arribar a la nostra diòcesi amb el bagatge d'una gran experiència intel·lectual i pastoral. Els seus estudis, especialment de teologia i de sociologia, el mestratge que va rebre del cardenal Herrera, amb qui havia treballat íntimament, i les seves responsabilitats en la vicaria general d'un bisbat tan ric i complex com el de Barcelona n'havien fet un pastor diligent i il·lusionat.

Ja coneixia el bisbat per contactes que hi havia tingut des de jove, per les seves esta-

des estiuencques al Brull i per l'amistat que tenia amb el bisbe Dr. Masnou. Es va esforçar per identificar-s'hi més pel coneixement de la seva història, dels seus personatges, de la seva geografia i de les seves tradicions i de la seva gent.

Va mantenir sempre un tarannà esperançat i joiós, va treballar infatigablement, tenia un temperament tolerant i va dipositar una confiança plena en els seus col·laboradors. Recordo les reunions setmanals del Consell Episcopal en les quals, en un ambient amistós, escoltava i s'anava per feina.

Se sabia una anella més de la llarga cadena de la història del nostre bisbat; un anella de vint anys, en temps de canvis accelerats, viscuts amb il·lusió i entrega. Precisament, amb motiu de la celebració dels mil cent anys de la restauració de la diòcesi, va publicar la pastoral *Onze segles de vida diocesana* que conté un aprofundit estudi sobre l'Església particular a la llum de Nou Testament, de la tradició patristica i dels documents del Concili Vaticà II.

L'arrelament al nostre bisbat no li va ser cap obstacle per viure la seva comunió amb les altres Esglésies particulars i amb l'Església universal, presidida en la caritat pel bisbe de Roma. Va exercir càrrecs amb eficàcia a la Conferència Episcopal Espanyola, va visitar els bisbats d'altres terres en els quals hi havia missioners de la nostra diòcesi i va participar en trobades internacionals, espe-

cialment de caire social. Si d'alguna cosa ens queixàvem els qui treballàvem amb ell és que hagués de viatjar massa sovint.

Lligat amb el ministeri d'ensenyar, s'ha de fer esment de les institucions de formació que va promoure durant el seu episcopat, especialment per als preveres, recessos mensuals de to formatiu, curssets d'estiu de formació permanent, fundació pia *Pastores dabo vobis* per la formació del clergat, etc. Es va preocupar també per la solera espiritual i teològica del laicat compromès en la vida eclesial: obertura dels curssets d'estiu als seglars, Escola de Formació Cristiana, Escola Bàsica de Catequistes, Institut Superior de Ciències Religioses, etc.

Una dimensió de la qual aquests dies s'ha parlat és de la seva preocupació pel diàleg entre fe i cultura i la consciència que tenia que el gran patrimoni artístic i documental de l'Església havia d'estar al servei de l'evangelització i obert a l'estudi i a la investigació. Gràcies al seu impuls, i amb l'ajut de les administracions, tenim un edifici modern per al Museu Episcopal i informatitzats l'Arxiu i la Biblioteca Episcopals.

Una constant del Dr. Guix va ser la seva preocupació per les qüestions socials. Cal posar en aquest capítol el seu interès per Càritas a tots els nivells, la fundació Sense Cadenes per a la rehabilitació de drogoaddictes, la presidència de la Comissió Episcopal de Pastoral Social, la Consiliaria de les

Setmanes Socials d'Espanya i la presidència de la fundació Pau VI, radicada a Madrid. En el pla doctrinal, és autor de cursos de Doctrina Social de l'Església, va publicar una pastoral titulada *Observeu el dret i la justícia* en el centenari de la *Rerum novarum* de Lleó XIII, i, en el 75è aniversari de la coronació de la Mare de Déu de la Gleba, ens va obsequiar amb la deliciosa pastoral *Santa Maria de les feines senzilles*. Tot això ho ha viscut exercint responsablement la missió apostòlica d'anunciar l'Evangeli de paraula i per escrit, de celebrar constantment els sagraments enmig del seu poble, especialment l'Eucaristia i la Confirmació, de governar el bisbat amb esperit de servei, seguint la doctrina del Concili Vaticà II i les resolucions del Concili Provincial Tarraconense que, avançant-se als altres bisbats, va intentar de posar en pràctica amb els Plans de Pastoral. No es va cansar mai d'exhortar els fidels al compromís de treballar en l'edificació d'una societat més justa i fraternal, segons les capacitats i les vocacions de cadascú.

Va procurar viure i actuar en el Nom de Jesús, com deia la seva divisa episcopal (*In nomine Iesu*). Guardem-ne bona memòria. I que el seu testimoniatge ens estimuli a seguir Jesucrist a qui el Dr. Guix va lliurar la vida.

Fèlix Guàrdia Torrents, vicari general de Vic durant el pontificat de Mons. Josep M. Guix *Catalunya Cristiana* (9-7-09)

> «EL BISBE JOSEP M. GUIX, ESBÓS BIOGRÀFIC», PER MONS. JAUME CAMPRODON, BISBE EMÈRIT DE GIRONA

El bisbe Josep M. Guix i Ferreres ha fet el gran pas. Déu no envia la mort: és el cos que s'aflebeix fins a perdre l'alè. Llavors hom es troba cara a cara amb l'Amor. El bisbe Josep M. posà tota la seva persona al servei d'aquest Amor. Alumne i pastor de l'escola de l'Evangeli, destacà sempre per la inquietud social. El seu llibre *El treball en la Bíblia* fa prendre consciència que per les venes de les relacions humanes corre saba de Salvació.

Acabats els estudis eclesiàstics superiors entrà a l'Escola del cardenal Àngel Herrera Oria del qual fou secretari personal. Ben aviat, però, el deixeble superà el simple secretari. Fou professor de l'Institut Social Lleó XIII, i en va arribar a ser el degà. Home apassionat per l'estudi metòdic, des que fou vicari general de Barcelona i la resta de la seva vida, esperava les vacances d'estiu amb candeletes. Per a ell eren un oasi tranquil per submergir-se de ple en els seus llibres. Les passava a la residència Casademunt del Brull, a la comarca d'Osona. Hi coincidiren molt anys amb el Dr. Gregorio Modrego, ja jubilat, el qual es reprimia per deixar-lo tranquil fins al caient de la tarda. Llavors es presentava a la seva cel·la tot dient: «Vinga, noi, sortim a respirar aire fresc perquè amb tanta lletra et consumiràs.»

Bisbe auxiliar del D. Marcelo, durant els anys de la davallada del franquisme, cap de colla dels quatre bisbes auxiliars, li tocà més d'una vegada acudir al despatx d'alguna autoritat civil per treure les castanyes del foc. L'aterratge a la diòcesi de Vic, l'any 1983, fou per a ell un alliberament. Es mostrà un home que estimava el poble, malgrat que pel seu temperament 'intel·lectual a voltes no li fos fàcil demostrar-ho; però sabia dominar-se a temps i es transformava en una persona fins i tot popular. Nascut en una colònia, la Coromina, veïnat de Cardona, portà sempre l'empremta de la preocupació social. Pastor obrer i prudent, de ment ben estructurada, escolàstic segons llei, ordenat i exigent amb ell mateix, donava plena confiança als seus col·laboradors immediats, sense deixar el rem de les mans. A més de les visites pastorals, de les homilies denses però ben estructurades, de la carta setmanal al *Full* i documents més extensos, publicà alguns llibres de caire social, religiós i fins de poesia. El títol del llibre *Santa Maria de les coses petites* ja dona a entendre la importància que donava a la vida normal, de cada dia.

L'empremta que quedarà com a memòria digna i agraïda és la construcció del Museu Diocesà de nova planta. Empremta que li comportà suors i llàgrimes, però que ha valgut la pena. És un marc excel·lent per custodiar, a més d'altres peces de valor artístic i històric, les magnífiques col·leccions d'art romànic i gòtic; aquest, present en obres

dels grans artistes de l'època. Es tractava d'oferir un esbós de la persona del bisbe que ens acaba de deixar. Per aquests camins el bisbe Josep M. anuncià el missatge de l'Evangeli i estimulà a bastir una societat amb l'esperit del Regne de Déu al cor.

Jaume Camprodon, *bisbe emèrit de Girona Catalunya Cristiana* (9-7-09)

> «UN PASTOR ILUSTRADO. JOSEP MARIA GUIX I FERRERES (1926-2009), OBISPO EMÉRITO DE LA DIÓCESIS DE VIC», PER ALBERT MANENT

La última vez que vi a Josep Maria Guix i Ferreres, obispo emérito de la diócesis de Vic, fue un sábado en Barcelona hace un par de años en el coloquio que anualmente organiza el Grup Cristià de Defensa dels Drets Humans, Sant Jordi.

Aparentemente el obispo Guix tenía un aire severo o distante, pero a lo largo de la conversación su humanismo se hacía próximo al interlocutor.

Al ampliar sus estudios en Salamanca. Comillas y Madrid, Josep Maria Guix se había forjado en la figura de un teórico sobre la doctrina social de la Iglesia y, al mismo tiempo, de un eclesiástico, que siendo un pastor, era un hombre de gobierno.

Así lo demostró, por ejemplo, a partir del año 1967 cuando era vicario general del obispo

Marcelo González Martín en plena campaña de protestas por la elección de éste.

Guix había estudiado en el Instituto Social León XIII. En esta institución ocupó altos cargos académicos y de responsabilidad. Y en más de una ocasión él mismo me expuso su admiración discipular por don Ángel Herrera Oria, fundador de dicho Instituto.

Recuerdo que un día del ya lejano año de 1970 me recibió en su casa de la Barcelona antigua. Allí advertí que Guix tenía una biblioteca que constaba de libros no sólo de temática religiosa sino también de cultura general. Muy a la vista figuraba el mítico diccionario Alcover-Moll sobre la lengua catalana.

Acudí a su domicilio porque yo le iba a expresar mi temor de que el entonces archivero, mosén Josep Sanabre, fuera sustituido por un funcionario eclesiástico. Hubo momentos tensos en aquella conversación pero, al final, Guix coincidió con mi candidato, el actual archivero Josep Maria Martí Bonet.

También hablamos de política y le encontré fatigado por tener que defender a los sacerdotes de la acusaciones vertidas per el régimen. Para el futuro preveía una importante fuerza democristiana. Escribí entonces que Josep Maria Guix tenía una sencillez simpática, pero a la vez era francamente cauteloso. En uno de mis libros publiqué unas notas sobre dicha entrevista.

En 1983 fue nombrado obispo de Vic donde conectó con la sensibilidad de su antecesor Josep Torras i Bages y con la particular espiritualidad diocesana que conserva pergaminos de hace más de mil años en la Curia Fumada.

El mundo de la marginació le preocupaba, pero una espiritualidad profunda quedó plasmada en su último libro sobre Jesucristo. Y no olvidemos algunos artículos recientes en "Catalunya cristiana" que reflejaban su personalidad de obispo emérito, quien quiso retirarse no en un palacio sino con las Germanetes dels Pobres. Todo un ejemplo de alguien que, habiendo renunciado al poder eclesiástico, quería vivir sus últimos años en un ambiente austero. Al obispo Guix uno le podía pedir un consejo y no quedaría defraudado. De una catalanidad enraizada, el prelado emérito fue siempre un gran lector del poeta Jacint Verdaguer.

Albert Manent, *La Vanguardia* (29-6-09)

> ÚLTIMA HOMILIA DE MONS. JOSEP MARIA GUIX I FERRERES. FOLGUEROLES, 17-5-2009

Homilia pronunciada a l'església parroquial de Santa Maria de Folgueroles amb motiu de la Festa de Verdaguer, dia 17 de maig del 2009.

164è ANIVERSARI DEL NAIXEMENT DE MN. CINTO VERDAGUER

En plena cinquantena pasqual, el poble i la parròquia de Folgueroles celebren una

vegada més l'aniversari del naixement del vostre fill predilecte, el poeta nacional de Catalunya, Mn. Cinto Verdaguer. Abans d'entrar en matèria, permeteu-me fer uns advertiments: 1) Dilluns passat, a mitja tarda, vaig sortir de l'Hospital General de Vic, on vaig passar una vintena de dies, afectat per una complicació simultània de cor, pulmó i ronyó. Això m'ha obligat a canviar el tema de la meua intervenció per un altre de més senzill degut a la debilitat en què em trobo. 2) Prescindint del contingut litúrgic del dia, en el qual la tònica general és que l'Esperit Sant ha estat vessat fins i tot sobre els qui no són jueus; que Déu és amor, i que ningú no té un amor més gran que el qui dona la vida pels altres —"no hi ha hagut, no hi ha, no hi haurà cap home pel qual Crist no hagi patit"—, em fixaré únicament en el tema Verdaguer. Ho faré de la manera següent: faré una breu memòria dels actes principals que el bisbat de Vic va celebrar l'any 1995 en el 150 aniversari del naixement que coincidiren amb el Concili Provincial Tarraconense i l'any 2000 (4 + 4) cinquantenari de la mort del nostre poeta. Em limitaré a esmentar-ne i comentar-ne breument vuit. 3) Demano perdó per endavant per les referències, almenys implícites, que hauré de fer a la meua persona. El paper que vaig haver de jugar en aquests aniversaris no té altre raó de ser que la funció institucional del meu càrrec de bisbe de Vic. 4) Tanmateix, com que els fets eclesials —llevat de quan tenen algun vessant d'escàndol— solen ser silenciats, m'interessa

que, almenys vosaltres, gent de Folgueroles sapigueu el que féu la nostra diòcesi de Vic per honrar el vostre fill predilecte. 5) Faré una lectura abreujada del que he escrit per a aquesta celebració per no cansar-vos i per no cansar-me més del que em permeten les meves forces molt debilitades. Però deixaré el text sencer per a l'arxiu parroquial, per si alguna vegada pot resultar-vos profitós.

1. JORNADA SACERDOTAL DIOCESANA

El dia 11 d'abril de 1995, Dimarts Sant i dia de la Missa Crismal, vam dedicar la Jornada Sacerdotal a Mn. Jacint Verdaguer, convençuts que era una bona avinentesa perquè el nostre presbiteri diocesà recordés i honorés la memòria d'un dels seus membres més il·lustres, que és alhora el més popular i famós dels poetes de la nostra terra. D'aquesta manera ens anticipàrem uns quants dies a les celebracions amb què Catalunya volia començar a celebrar el 150è aniversari del seu naixement. La ironia de la història fa que aquest aniversari de la seva ordenació sacerdotal i primera missa coincideixin amb el centenari del començament de la fase més enverinada del drama de la seva vida: la publicació de la primera sèrie d'onze articles en defensa pròpia i la suspensió *a divinis* pel bisbe Morgades (23-7-1895 - 5-2-1898), esdeveniments que van fer trontollar l'opinió pública i van constituir una vergonya i un escàndol.

La meua homilia es fixava en dos aspectes principals de les obres de Mossèn Cinto: la

temàtica de la seva poesia religiosa i les seves característiques. La temàtica se centrava en la infantesa de Jesús i la Sagrada Família, la Creu, el Cor de Jesús, l'Eucaristia, la Verge Maria, els sants. Les característiques d'aquesta poesia religiosa, jo les posava en el franciscanisme, la influència lul·liana i l'aptesa per a ser musicada. Aquesta llarga homilia, que vaig llegir parcialment, acabava amb aquestes paraules: «Que, estimulats pel seu zel sacerdotal, que el portà a posar la seva inspiració i el seu art totalment a glòria de Déu i al servei evangelitzador del poble, també nosaltres aprofitem al màxim els talents que Déu ens ha concedit i els fem servir per a donar-li glòria i per a ser servidors útils de les comunitats que ens han estat confiades, especialment en la fase postconciliar que encetarem amb gran il·lusió i esperança el pròxim dia 4 de juny, festa de la Pentecosta» (BOBV, 1995, pp 192-202).

2. ACTE ACADÈMIC VERDAGUERIÀ A LES ACABALLES DEL CONCILI PROVINCIAL

El vespre del divendres 19-5-1995, ja a les acaballes del Concili Provincial Tarraconense, vaig fer un parlament sobre Mn. Jacint Verdaguer als membres conciliaris, com a homenatge del concili al nostre gran poeta. Vaig tractar tres aspectes de la seva poesia: vessant cultural (el lèxic, la poesia, la prosa), vessant religiós (temàtica religiosa en l'obra de Verdaguer, característiques d'aquesta poesia), vessant patriòtic (*Canigó*, *Aires del Montseny*, Creu de Matagalls). Vaig acabar el parlament amb aquestes

paraules: «La Creu de Matagalls il·luminant i senyant Catalunya fou el somni, l'obsessió de Mossèn Cinto. Fou alhora el triomf de la seva fe. Tant de bo ho sigui també per a nosaltres! D'aquesta Creu, arbre beneït i beneïdor, n'esperem un gran devesall de benediccions per a nosaltres i per a la nostra terra. Però ens hi hem de mantenir ben units; altrament, a la nostra terra potser un dia —Déu m'ho permeti— podrien aplicar-se-li aquelles paraules que Verdaguer fa pronunciar a la "Palmera de Jonqueres", un cop morta:

*si de la soca allunyes la font que saba et dóna,
caiguda de tes branques l'esplèndida corona
t'assecaràs com jo...*

»Per tal que això no s'esdevingui, el nostre concili ha de dir de manera convincent a Catalunya aquelles mateixes paraules amb què Mossèn Cinto estimulava Barcelona:

*Treballa, pensa, lluita; mes creu, espera i ora.
Qui enfonsa o alça els pobles, és Déu que els
ha creat.»*

(BOBV, 1995, pp. 308-322)

3- FOLGUEROLES CELEBRA EL 150è ANIVERSARI DEL NAIXEMENT DE VERDAGUER

El 21 de maig de 1995, en l'homenatge de Folgueroles al seu poeta Mn. Jacint Verdaguer, amb motiu del 150è aniversari del seu naixement, vaig presidir la concelebració de la missa que hi hagué a l'església parroquial del poble. A més d'anar-hi a títol personal com a bisbe de

la diòcesi de Vic, representava el Concili Provincial Tarraconense, que en aquells mateixos moments estava celebrant la seva darrera sessió conciliar al Casal Borja de Sant Cugat del Vallès, després de la vetllada acadèmica, a càrrec meu, dedicada a Verdaguer el divendres dia 19 al vespre. Van concelebrar amb mi Mn. Jacint Ramon, rector de la parròquia, Mn. Josep Esteve, Mn. Josep Jutglà i Mn. Josep Farrés Xandri. L'homilia, malgrat ser la solemnitat de la Pentecosta, estigué molt centrada en la persona de Mossèn Cinto. En reproduïxo uns quants paràgrafs:

«La poesia religiosa de Verdaguer perfumà les llars cristianes de Catalunya i dignificà el culte de les nostres esglésies, serví de complement a les diferents expressions de la pietat popular del nostre poble senzill i fou la prolongació de l'apostolat del Pare Claret en forma més artística, atraient i perdurable. No es pot negar que les poesies de Verdaguer foren una autèntica catequesi i un veritable apostolat. Això s'esdevingué sobretot en les poesies acompanyades de melodia musical, que el poble sabia de cor i cantava a l'església a la llar i al camp. Verdaguer, s'ha dit, "és el poeta més musicable i més musicat de la nostra terra". Nosaltres podem ser més agosarats i apuntar que Verdaguer és probablement el poeta del món que ha inspirat més composicions musicals. Les melodies sobre textos de Verdaguer, segons sembla, superen el miler, alguns parlen de 1.200. [...] Seria difícil de trobar cap català de més

de cinquanta anys que no hagi cantat mai alguna cançó amb lletra de Mossèn Cinto. Les seves cançons religioses van ressonar en totes les parròquies de Catalunya i van dignificar el culte i la pietat popular en aquell temps de decadència; els infants a la doctrina, les filles de Maria en les seves funcions, els confreres del Roser els de la Minerva, tots trobaven en el poeta de Folgueroles un camí digne per a esclair la seva pietat. [...] Verdaguer en la seva doble condició de sacerdot i poeta —sacerdot-poeta, poeta-sacerdot—, gaudí del carisma de la paraula, sacrament universal a través del qual els éssers humans, expressen les seves idees i els seus sentiments i els comuniquen als altres. Com a poeta, Verdaguer fou artífex de la paraula, de la paraula bella, amb la qual encarnava el seu pensament i expressava l'amor que li pujava del cor als llavis en frases boniques i amarades de rima i d'harmonia. Com a sacerdot, fou ministre de la Paraula, d'aquella Paraula que mou els cors a la fe, transforma les realitats, actualitza els fets de salvació, converteix el pecador en un "fill estimat el Pare" i fa de l'aigua, l'oli i el blat, el vi realitats sacramentals, que santifiquen l'home i actualitzen la presència divina. Totes aquestes realitats no existirien ni tindrien eficàcia sense la paraula del sacerdot» (BOBV, 1995, pp.265-274).

4. L'ERMITA DE SANT JORDI COMMEMORA LA PRIMERA MISSA DE VERDAGUER

El diumenge 1 d'octubre de 1995, a l'ermita de Sant Jordi de Puigseslloses, vam com-

memorar el 125è aniversari de la primera missa de Mn. Jacint Verdaguer, celebrada en aquesta mateixa ermita el primer diumenge d'octubre de 1870 —conegut a Catalunya com el «dia del Roser de tot el món», que aquell any s'esqueia el 2 d'octubre. Nou anys abans, també hi havia cantat la primera missa el beat Francesc Coll. Amb aquest motiu, a les onze del matí vam celebrar-hi una eucaristia, que vaig presidir com a bisbe de Vic i que van concelebrar el Dr. Jaume Camprodon, bisbe de Girona, Mn. Josep Jutglà, Mn. Josep Padrós, Mn. Josep Esteve i Mn. Jacint Ramon, rector de Folgueroles. Reprodueixo alguns paràgrafs de l'homilia:

«Mossèn Cinto va guardar un record joiós i amarat de llum d'aquest dia, com sol passar amb gairebé tots els sacerdots. Vint-i-cinc anys més tard, en plena tragèdia sacerdotal, recorda aquell dia i en fa una descripció amarada de poesia. "Era —ens diu— un dia serè i hermós. El Pirineu era net, sense neu. Les rouredes i pollancredes que clapegen el pla encara verdejaven, però ja no amb la lluenta verdor de la primavera; la tardor ja començava a esgrogueir els boscos de la plana. La tramuntana ja arrombollava alguna fulla seca. Els ocells encara cantaven i alguna flor perduda ací i allà sortia encara a somriure al sol." Recorda la joia interior d'aquell dia, que qualifica de "diada feliç", "bella aurora" i "lluna de mel del meu sacerdoti", "dia ditxós". També fou un dia feliç per als seus pares, especialment per a la seva mare: "tal vegada lo millor de la seva

vida". Per això, ella "fou la primera d'arribar a Sant Jordi... i la darrera de sortir-ne". Fou un dels seus darrers dies de joia, puix no trigà gaire temps a morir. I, des de la mort de la seva mare, a Mossèn Cinto li "faltien les ales dels seus precis i l'amor de la seva ànima". Té també un record especial pel seu pare, que "des d'un racó del temple seguia amb els ulls plens de llàgrimes els passos i moviments del sacerdot novici". [...] A la distància dels anys i amb les penes de la vida, aquella diada es va sublimant. Per això va escriure: "Tant de bo que d'aquell cim no hagués baixat a la plana! Tant de bo no haguessin nascut ales a la pobra formiga! No hauria hagut de trepitjar tantes espines ni hauria hagut de plorar tantes llàgrimes." [...] No és estrany, doncs, que aquesta ermita de Sant Jordi i la primera missa que hi celebrà fossin durant tota la seva vida un dels records més estimats. [...] "Deixau-m'hi, doncs, tornar amb la imaginació, ja que avui no puc d'altra manera. Deixau-m'hi pensar i parlar-ne i escriure'n i rabejar-me en son dolç record" (BOBV, 1995, pp. 369-373).

Diguem, per completar aquests paràgrafs que he reproduït, que el Dr. Jaume Collell, que encara no havia rebut el sacerdoci, li ajudà la missa, i que entre els convidats assistents hi havia l'escriptor Marian Aguiló.

5. CELEBRACIÓ DE CORPUS A FOLGUEROLES

El dia 2 de juny del 2002 (vuit dies abans de complir-se cent anys de la mort de Mn. Jacint Verdaguer) vaig celebrar la missa a

l'església parroquial de Folgueroles; era el dia del Corpus. Bona part de l'homilia vaig dedicar-la a comentar el vessant eucarístic de la poesia verdagueriana. Vaig parlar de la gènesi i del contingut del llibre pòstum *Eucarístiques* i d'altres obres en les quals també apareixen composicions relacionades amb l'Eucaristia. Vaig acabar la segona part de l'homilia —que era la dedicada al vessant eucarístic de l'obra poètica de Verdaguer— amb aquestes paraules: «Amb Verdaguer, veritable joglar de l'Eucaristia a Catalunya, la poesia eucarística neix amb plenitud de força poètica. Com que era un foll enamorat de l'Eucaristia, tenen tanta força passional i descarnada aquelles composicions en què demana que se li torni el calze, quan suspès *a divinis*, no podia celebrar la missa» (BOBV, 2002, pp. 211-215).

6. INAUGURACIÓ DEL CURS AL CENTRE D'ESTUDIS PASTORALS

El 21 d'octubre del 2002, amb motiu de la inauguració del curs 2002-2003 del Centre d'Estudis Pastoral em van demanar que em fes càrrec de la lliçó inaugural, parlant de les «Contribucions de Verdaguer a la pastoral de l'Església catalana». Va presidir la sessió l'arquebisbe de Barcelona, Mons. Lluís Martínez Sistach. Vaig començar l'exposició recordant un text del poeta en què lamentava les seves deficiències per a la predicació: «Ordenat que vaig ser de sacerdot, m'hauria estimat més ser peu de predicador que cap de poeta; mes, desesperançat de fer mai un sermó, per aconsolar-me'n, me posí a dictar

càntics morals...» (Del pròleg de *Veus del Bon Pastor*). La poesia havia de ser la seva forma de predicar, de catequitzar i d'enfermolar el poble. A partir d'aquí vaig analitzar breument la influència de Verdaguer en la devoció al Sagrat Cor de Jesús, a l'Eucaristia i a la Mare de Déu; la seva col·laboració per a les missions populars i la seva producció religiosa musicada. Vaig acabar la meva exposició amb les paraules següents: «Agraeixo la vostra gentilesa, com també la paciència que heu tingut d'escoltar-me durant aquesta estona. Perdoneu la poquedat de la meva exposició i accepteu benignament el petit tast que us he ofert de l'abundosa i rica aportació de Mossèn Cinto a la vida religiosa i a l'activitat pastoral del nostre poble, especialment en l'àmbit de la pietat popular, Moltes gràcies i que Déu us ho pagui» (*Quaderns de Pastoral*, núm. 186, octubre-desembre del 2002, pp. 7-27).

7. TROBADA SACERDOTAL VERDAGUERIANA DE LES DIÒCESIS DE CATALUNYA A VIC

El dia 14 d'octubre del 2002, a Vic, hi hagué la trobada sacerdotal dels bisbats de Catalunya amb motiu del centenari de la mort de Mn. Jacint Verdaguer. Es donaren cita a la catedral de Vic uns set-cents sacerdots, tots els bisbes de la Tarraconense (llevat de bisbe Deig que estava malalt), el bisbe de Perpinyà, l'abat de Montserrat i l'abat emèrit P. Bardolet.

Abans de començar la missa concelebrada, que va presidir Mons. Lluís Martínez Sistach,

arquebisbe primat de Tarragona, un servidor, com a bisbe de Vic, vaig llegir unes paraules de benvinguda a tots els assistents a l'eucaristia que es va celebrar a la catedral basilica: «Sigueu benvinguts a la ciutat de Vic i a aquesta catedral basilica, cap i mare de totes les esglésies de la diòcesi ausetana, per a celebrar-hi la jornada sacerdotal de les vuit diòcesis que tenen seu a Catalunya, dedicada a Mn. Jacint Verdaguer, en l'escaïença de l'any centenari de la seva mort. Serà una celebració molt similar a la que vam tenir-hi el 6 de setembre de 1977, amb motiu del centenari de *L'Atlàntida* i dels 75 anys de la mort del poeta. — Avui els bisbes, abats, preveres i diaques de l'Església que pelegrina a Catalunya volem homenatjar el sacerdot-poeta, el poeta-sacerdot de Folgueroles com a prevere i com a poeta. En aquest homenatge, volem tenir present el seu "calze d'or" i la seva "arpa d'or i plata". — a) En la celebració de l'eucaristia que ara encetem, volem recordar, amb el cor ple de joia i d'agraïment, la condició sacerdotal de Mossèn Cinto. Fou un germà nostre que, com nosaltres, experimentà el goig i les trifulgues del ministeri sacerdotal. Se sentí capellà sempre, tant en la joia del triomf i en l'esclat de l'apoteosi, com en el dolor anginosos de la seva tragèdia. — És veritat que, els anys que durà la seva tragèdia (1893-1898), les relacions d'amistat sincera i forta que unien Morgades i Verdaguer, com també la comunió eclesial entre ells dos, van quedar dolorosament trencades. Però també és cert que, gràcies a Déu, la comunió eclesial quedà

refeta, no solament en l'àmbit canònic, sinó també en el de l'antiga i sincera amistat dels dos amics. El dia 1 de setembre de 1899, a la torre "Sant Miquel", propietat de la vídua Villavecchia, de Sant Hilari Sacalm, es trobaren secretament el Dr. Morgades i Mossèn Cinto. La trobada acabà amb uns mots plens d'afecte per part del bisbe ("Jo et beneesc amb tot el cor") i amb unes llàgrimes d'alegria de Verdaguer. El seminarista que conduí el poeta a la torre, un cop capellà, narrà el fet en el setmanari estiuenc *Llirioia* de Sant Hilari, el 16 d'agost de 1923- — Mossèn Cinto no trencà mai els seus compromisos sacerdotals. Visqué el sacerdot amb convicció innegable i amb fidelitat de vegades heroica. Privat de dir missa, la seva lira sospirava pel calze arrabassat: "M'han pres el calze d'or / a on ma set s'apaga / la set d'amor diví / que abrusa la meva ànima". Mn. Joan Colom, deixeble devotíssim de Verdaguer, va escriure aquestes paraules: "El pecat de Mn. Cinto, en sa tragèdia, no fou contra la fe, ni contra la caritat, ni contra la castedat. El pecat de Mn. Cinto fou un pecat d'excés de fe (massa credulitat); fou pecat d'excés de caritat (massa compassiu o massa pròdig); fou un pecat d'excés d'innocència (massa candi i massa bo)." – b) En l'acte acadèmic que tindrem després de la missa, volem honrar Verdaguer com el nostre gran poeta nacional. Voldríem que el nostre homenatge fos com la continuació d'aquell gest amb què el bisbe Morgades el coronà com el poeta de Catalunya, amb una corona teixida amb branquillons del

llorer que Verdaguer havia plantat a l'hort de la rectoria de Vinyoles d'Orís, l'any 1871, quan en fou vicari. Aquesta coronació fou feta a la vila de Ripoll —símbol votiu de la Catalunya naixent— el dia en què va iniciar-se oficialment la reconstrucció del seu monestir (23-3-1886)- També voldríem que l'acte acadèmic de després de la missa fos com una solemne ratificació per part nostre, de la frase que el bisbe Torras i Bages va afegir al marge de la partida de baptisme de Mossèn Cinto: "príncep dels poetes catalans"- — A més dels seus dos grans poemes *L'Atlàntida* i *Canigó*, la poesia popular i religiosa de Jacint Verdaguer és tan abundant i agradable que ha perfumat les nostres llars i pobles i ha dignificat el culte de les nostres esglésies: amb els seus versos, ha estat un gran catequista i un zelós apòstol del nostre país. — Germans, amb el cor ple de joia i d'unció religiosa, comencem la celebració d'aquesta eucaristia.»

Acabada la missa, Mn. Modest Prats, filòleg, reconegut investigador de la llengua catalana, rector de Medinyà (Girona), llegí una conferència centrada en l'aportació de Verdaguer a la llengua literària catalana. Acabada la conferència, que fou molt aplaudida, tots els qui volguérem anàrem a dinar al recinte firal del Sucre, on ens acollírem més de sis-cents comensals. Al llevant de taula, es recitaren alguns poemes de Mossèn Cinto, acabant la jornada amb el cant d'un «Ad multos annos», corejat com un cànon per tots els assistents.

8. COMMEMORACIÓ VERDAGUERIANA A SANT MARTÍ DEL CANIGÓ

Com a continuació de l'acte explicat en el punt anterior, el dia 10 de novembre del 2002, convidat pel bisbe de Perpinyà, vaig anar a Sant Martí del Canigó, on vaig concelebrar en la missa presidida per Mons. André Fort, bisbe d'aquella diòcesi, amb motiu del centenari de la mort de Mn. Jacint Verdaguer i del començament de la reconstrucció de l'abadia de Sant Martí. Va ser-hi present el president del Parlament de Catalunya, Sr. Joan Rigol, amb la seva esposa. L'homilia, per voluntat expressa del bisbe de Perpinyà, vaig pronunciar-la en català (BOBV, 2002, pp. 576-579), si bé tots els qui van desitjar-ho pogueren tenir a les mans la traducció en francès. L'alcalde del Castell lliurà la medalla del municipi als bisbes de Perpinyà i de Vic i al president del Parlament de Catalunya.

Aquest mateix any va sortir publicada en el *Full* diocesà de Vic aquesta «Conversa Setmanal» signada per mi: «Avui és un dia molt assenyalat per als nostres germans de la diòcesi rossellonesa de Perpinyà-Elna: és el centenari del començament de les obres de restauració del monestir de Sant Martí del Canigó, gràcies al bisbe Juli Carsalade du Pont. En aquesta restauració va influir-hi molt el poema *Canigó* de Verdaguer. Fa tretze anys (15-16 de juliol de 1986), els bisbes, abats i un grup de preveres i laics de Catalunya vam anar-hi a celebrar el centenari d'aquest poema. Amb aquest motiu,

vam transplantar-hi uns plançons de lloer que Mossèn Cinto havia plantat a l'hort de la rectoria de Vinyoles d'Orís, l'any 1871, quan n'era vicari, i amb uns branquillons del qual havia estat coronat pel bisbe Morgades a Ripoll, el mateix dia en què va començar-hi la reconstrucció del monestir (23-3-1886). — [...] Per commemorar aquest esdeveniment i donar-ne gràcies a Déu, avui, vigília de Sant Martí, titular del monestir del Canigó, hi serà celebrada una missa solemne com a cim de totes les celebracions previstes. El senyor bisbe de Perpinyà m'ha convidat a concelebrar amb ell i fer-me càrrec de l'homilia que serà en català, però tots els fidels que ho desitgin podran tenir a les mans el text en francès. He acceptat agrair aquest detall tan honorós per al nostra poeta i per a la nostra diòcesi. — Verdaguer, a més d'haver anat moltes vegades al Rosselló i haver-ne seguit pam a pam molts indrets, va tenir una amistat molt sincera i forta amb unes quantes personalitats d'aquella contrada: el bisbe Carsalade, restaurador del monestir; Agustí Vassal, promotor del llibre *Eucaristiques*; Justí Pepratx, pare de la Renaixença rossellonenca i traductor de *L'Atlàntida* al francès.

Germans, poso punt i final a les meves paraules. Cada any, un diumenge de mitjan mes de maig, Folgueroles honra la memòria del seu fill predilecte, el poeta nacional de Catalunya. Continueu fent-ho a títol del vostre municipi i parròquia, però també en nom de tot Catalunya. Aquesta fideli-

tat tan constant us honra perquè ve a ser com la continuació de tots els homenatges que s'han fet de Verdaguer i que jo sintetitzo en dos gestos episcopals: el gest del Dr. Morgades, quan el coronà com a poeta de Catalunya, amb una corona teixida amb branquillons del llorer que el mateix Verdaguer havia plantat a l'hort de la rectoria de Vinyoles d'Orís (1871), quan fou vicari d'aquella parròquia. Aquesta coronació fou feta a Ripoll, símbol viu de la Catalunya naixent, el dia en què va iniciar-se oficialment la reconstrucció del seu monestir (23-3-1886). El vostre homenatge anyal ve a ser també com una solemne ratificació per part vostra, dels mots que el Dr. Torras i Bages afegí a la partida de baptisme de Mn. Cinto: "Príncep dels poetes catalans".

Els catalans que no hem nascut a Folgueroles us agraïm de tot cor aquest homenatge anyal a Mn. Cinto, i us diem: "Que Déu us ho pagui. com només ell sap, vol i pot fer-ho!"

Folgueroles, 17 de maig de 2009

+ Josep M. Guix i Ferreres

bisbe emèrit de Vic

Nota: El Dr. Guix havia manifestat el seu desig de fer alguns retocs a aquesta homilia abans que sortís publicada en el Butlletí Oficial del Bisbat. No va ser possible perquè poc temps després de pronunciar-la va ser internat a l'Hospital General de Vic i el dia 28 de juny va morir.

> ARTICLE PÒSTUM: L'APLEC DE MATAGALLS

Aquesta setmana publiquem un article pòstum de Mons. Josep M. Guix, traspassat el dia 28 de juny. El bisbe emèrit de Vic a havia publicat diversos articles a la secció de «Pensant-ho millor» i el que ara oferim és el darrer que ens havia fet arribar. Desitgem que serveixi com a record de la seva persona.

L'APLEC DE MATAGALLS

Entre els aplecs tradicionals que se celebren a Catalunya i, especialment a la diòcesi de Vic, n'hi ha un de relativament modern que ha assolit un relleu especial: és l'Aplec de Matagalls. Iniciat arran de la canonització de sant Sant Antoni M. Claret (1950) o promogut especialment pel pare claretià Faustí Illa, i mantingut posteriorment pel P. Ramon Caralt, se celebra cada segon diumenge de juliol al cim de Matagalls. Aquest diumenge té el caràcter d'homenatge al sant que hi plantà la creu que senya Catalunya, quan deixà de ser vicari de Viladrau, i al poeta que la cantà tan bellament, cap al final de la seva vida, des dels cims del Montseny (Mn. Cinto Verdaguer). Per aquest motiu, cada any, en l'homilia de l'Aplec es fa referència a algun tema de la vida de sant Antoni M. Claret i a algun escrit del poeta de Folgueroles.

Actualment en aquest Aplec solen participar-hi més d'un miler d'apleguistes que

per Coll-Formic o per Coll-Pregon es troben al peu de la Creu de Matagalls. Amb el pas del temps i amb les exigències creixents de l'ecologia, s'han suprimit algunes activitats i premis que inicialment formaven part de la festa: el premi de la tenda de campanya més ben parada, el foc de campament més reeixit, el pom de flors boscanes més bonic...

Essent bisbe auxiliar de Barcelona (1976) vaig suplir el Dr. Masnou en la missa i homilia de l'Aplec de Matagalls, i, essent ja bisbe de Vic, des del 1984 fins al 2003, l'única vegada que no vaig poder presidir-hi la missa fou el 2003, per malaltia, quan ja m'havia estat acceptada la renúncia i era administrador apostòlic de Vic. Per aquest motiu la meva darrera homilia en l'Aplec de Matagalls i la meva carta de comiat als apleguistes, foren llegides pel meu vicari episcopal Josep M. Riba. Potser fou aquell dia quan vaig experimentar més clarament la seducció i la força amb què aquesta muntanya xucla els seus devots. Jo mateix, entre una cosa i altra, hi he pujat més de quaranta vegades i hi he celebrat la missa més de trenta.

Arran de l'Aplec anual, cada any es repara alguna font del Montseny; unes gotes d'aigua d'aquesta font restaurada es barregen amb el vi que és consagrat en la missa, al peu de la creu. De cada Aplec se'n publica un àlbum amb la memòria de la festa i l'homilia, abundància de fotografies, algunes poesies, etc. De moment, l'Aplec es manté

en plena vitalitat, tant al matí —amb la missa, l'homilia, el premi a la perseverança i el cant *És l'hora dels adéus*— com a la tarda, amb la trobada a Viladrau, la inauguració d'alguna nova font restaurada i el ball de sardanes.

(*Catalunya Cristiana*, 9-7-09)